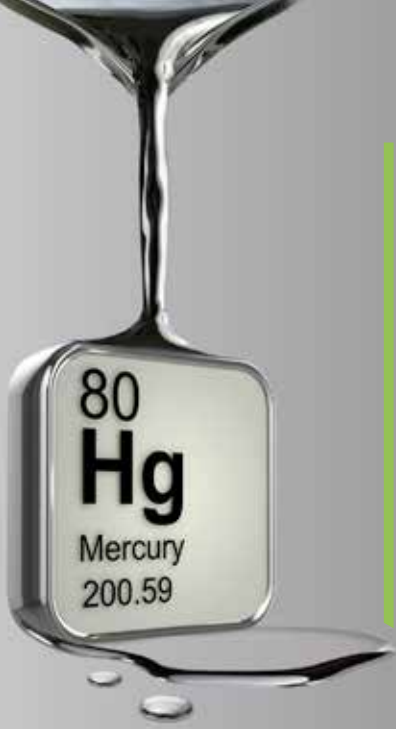

MINAMATA SÖZLEŞMESİ'NİN TÜRKİYE'DE ÖN DEĞERLENDİRME PROJESİ

civasizturkiye.com

CIVA NEDİR?

Cıva doğada bulunan bir metaldir. Parlak gümüş-beyaz sıvı ve kalay-beyaz katı formunda bulunur. Isıtıldığında renksiz gaz halini alır. Yanan kömürden ve atıktan ve volkanlardan yayılır.

Cıva bazı termometrelerde, barometrelerde, buharlı ve floresan lambalarda, floresan ampullerde, ayna kaplamalarında, diş dolgularında, pillerde, kozmetik ürünlerinde ve bitkisel ve tıbbi ilaçlarda kullanılabilir.

Metil cıva en yaygın bulunan cıva bileşiğidir. Suda ve toprakta oluşup balık dokularında birikir.

CIVA NEREDE BULUNUR?

Tüketim ürünlerinde termometreler, barometreler, buharlı ve floresan lambalar, floresan ampuller, ayna kaplamaları, diş dolguları, piller, kozmetik ürünleri, bitkisel ve tıbbi ilaçlar.

Gıda – balık ve kabuklu deniz ürünleri

Hava – cıva sızıntılarından, yakma tesislerinden, termik santrallerden ve diğer sanayi sektörlerinden emisyonlar

	Büyük yırtıcı balıklar
	Kirlenmiş topraklarda yetişen sebzeler
	Kozmetik ve sabunlar
	Cıva içeren ürünlerin kullanımı ve hasar görmesi (örneğin, kompakt floresan lambalar, piller, tıbbi cihazlar)
	Küçük ölçekli altın madenciliği
	Sanayi (örneğin klor-alkali sanayi, çimento üretimi, metal üretimi)
	Atıklar

CIVAYA NASIL MARUZ KALIRIM?

Cıva vücuda genellikle aşağıdaki yollardan girer:

YENİLME (YUTULMA)

Metil cıva ile kirlenmiş balık veya kabuklu deniz mahsullerinin tüketilmesi, bazı diş dolgularından çıkan cıva salımlarının yutulması veya cıva ile kirlenmiş suyun içilmesi

SOLUNUM (NEFES)

Sızıntılardan, yakma tesislerinden, termik santrallerden ve diğer sanayi sektörlerindeki emisyonlardan çıkan cıva buharının solunması

DERİYLE TEMAS

Sıvı cıvaya veya cıva kullanılarak üretilmiş ürünlere dokunmak

KİMLERİN CIVAYA MARUZ KALMA RİSKİ VAR?

• Tüketiciler

- Bazı tüketim ürünleri ve gıdalar cıva içermektedir.

• Hamile ve emziren kadınlar

- Maruziyet gelişmekte olan fetüse zarar verebilir ve anne sütünden aktarılabilir.

• Balıkçılıkla geçinenler ve aileleri

- Balıkçılıkla geçinen insanlar daha fazla kirlenmiş balık yiyebilir.

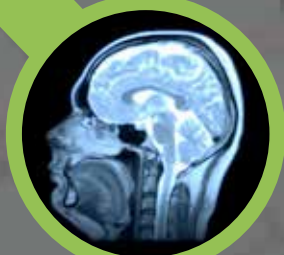
CIVAYA MARUZ KALDIĞIMDA NE OLUR?

Yüksek seviyede cıvaya maruz kalmak cıva zehirlenmesine yol açabilir.

KISA DÖNEMDE

Yüksek seviyede cıvaya kısa dönemde maruz kalmak:

- Akciğerde tahriş ve zarara.
- Mide bulantısına ve kusmaya.
- İshale.
- Yüksek tansiyona.
- Koordinasyon kaybına.
- Uyuşmaya.
- Ciltte döküntüye.
- Gözde tahrişe yol açabilir.

UZUN DÖNEMDE

Yüksek seviyede cıvaya uzun dönemde maruz kalmak:

- Beyin ve böbrek hasarına.
- Gelişmekte olan fetüse zarara.
- Titremelere ve uyuşmaya.
- Görmede ve işitmede değişikliklere.
- Hafıza problemlerine.
- Kas zayıflığına.
- Hamilelik sırasında cıvaya maruz kalan çocuklarda motor ve algısal sıkıntılara ve duyuşsal problemlere.
- Kronik metil cıva zehirlenmesi ölüme yol açabilir.

RİSKİNİZİ AZALTIN

DEĞERLENDİRİN

- Termometrenizde cıva var mı?
- Floresan lamba veya ampul kullanıyor musunuz?
- Cıva içeren ilaç kullanıyor musunuz?
- Cıva içerebilecek balıkları sık yiyor musunuz?

ÖNLEMLER VE YAPILACAKLAR

- Termometre ve floresan ampul gibi cıva içeren ürünleri dikkatli kullanın ve kurallara uygun şekilde atın.
- Dökülmüş cıvaya dokunmayın, vakumlu süpürgeyle temizlemeye çalışmayın.
- Eğer büyük miktarda cıva dökülmüşse hemen ilgili makam ile irtibata geçin.
- Cıva içeren ömrü geçmiş ilaçları kurallara uygun şekilde atın.
- Yüksek seviyede metil cıva içerebilecek deniz ürünlerini tüketmekten kaçının ya da tüketiminizi azaltın.

ÇOCUKLARI KORUYUN

- Çocuklara parlak, gümüş sıvılarla oynamamayı öğretin.
- Çocukları cıva içeren tüm ilaç ve ürünlerden uzak tutun.
- Hamile kadınlar ve çocuklar sıvı cıvanın kullanıldığı odalardan kaçınmalıdır.
- Genç çocuklar, hamile olan veya olabilecek kadınlar ve emziren anneler yüksek seviyede metil cıva içerebilecek deniz ürünleri yemekten kaçınmalıdır.

CIVA İÇEREN YAYGIN TÜKETİM ÜRÜNLERİNİN LİSTESİ

Aşağıdaki ürünler cıva içerebilir. Aksi iddia edilmediği takdirde cıva içeriyorsa bu ürünlerin dikkatli kullanılması, atık olması halinde ise kurallara uygun şekilde geri kazanımı ve bertarafı gerekmektedir.

ANTİKALAR

Barometre, saat sarkacı, ayna, vazo veya org gibi bazı antikalar cıva içermektedir.

- Her parçayı çatlak veya sızıntı için detaylıca inceleyin.
- Mümkünse cıva içeren parçaları değiştirin.
- Taşırken cıva dökülmesini engellemek için dikkatli olun.
- Çocukların erişiminden uzak tutun.

CİHAZLAR

Soğutucu kutular, mekân ısıtıcılar, ütüler, çamaşır yıkama ve kurutma makineleri dahil eski model elektrikli aletlerde aleti açıp kapayan veya ışık açıp kapayan cıvalı anahtarlar olabilir. Bu tür ürünlerin atık haline gelmesi durumunda Atık Getirme Merkezi'ne bırakılması gerekmektedir.

Ocak, su ısıtıcı, fırın gibi gaz yakan cihazlar ve karavan gibi kamp taşıtlarındaki bazı aletler cıva içerebilir. Eski modellerde cıva içeren gösterge ışığı sensörleri olabilir. Bir aletin cıva içerip içermediğini bilmiyorsanız imalatçı ile irtibata geçin.

CİLT BAKIM KREMLERİ

Çoğu cilt bakım kremi cıva bileşeni içermez. İçerenler genellikle yurt dışından ithal edilir ve cilt rengini açıcı veya leke giderici krem olarak satılır. Cıva, deriden emilebildiği için cıva içeren cilt kremi kullanmak ciltte döküntülere veya zehirlenmeye yol açabilir.

PİLLER

Her pil cıva içermez. Atık pillerin uygun kurallara göre toplanması gerekmektedir.

DİŞ AMALGAMI

Diş kontrolleri düzenli yaptırılmalı ve zarar görmüş dolgu varsa uzman diş hekimine danışılmalıdır.

OTOMOTİV PARÇALARI

2003 yılından önce üretilen arabalarda cıvalı anahtar veya cıvalı röle bulunabilir. Anahtarlar bir elektrik devresini, sıvı ya da gaz kapakçıklarını açan veya kapatan ürünler veya cihazlardır. Araba bagajlarında ve motor kapaklarında, ısıtmalı arka camlarda, hava yastığı ve emniyet kemeri için hız sensörlerinde ve anti kitlenme fren sistemlerinde kullanılır. Otomotiv röleleri aynı veya farklı elektrik devresine bağlı cihazları kontrol eden elektrik kontakları açan ya da kapatan ürün veya cihazlardır. Kamyonlarda, karavanlarda ve motosikletlerde araçların tekerlek grubunun arkasına yerleştirilen tekerlek dengeleyiciler de cıva içerebilir.

ELEKTRONİK CİHAZLAR

Cıva, LCD ekran ve monitör yapımında kullanılır. Aynı zamanda dizüstü bilgisayar ekran kaplamalarında da kullanılır. 1991 yılından önce üretilmiş televizyonlarda da cıva anahtarları bulunabilir. Bu ürünlerin atık haline gelmesi durumunda Atık Getirme Merkezi'ne bırakılması gerekmektedir.

ELEKTRİK AMPULLERİ

Floresan ampuller, kompakt floresan ampuller, yüksek yoğunluklu deşarj lambaları, ultraviyole lambaları, neon ışıkları cıva içerebilir.

BAROMETRELER

Barometrenin kırılması veya uygunsuz taşınması halinde cıva dökülme riski vardır.

SPOR EKİPMANLARI

Av tüfeklerinin geri tepme bastırıcı birimleri şokun etkisini azaltmak için cıva içerebilir. Okçulukta kullanılan yaylarda sabitleyici olarak ve balıkçılıktaki tip-up lamba anahtarlarında da cıva bulunabilir.

TIBBİ EKİPMAN VE İLAÇLAR

Cıva genellikle koruyucu veya antibakteriyel ajan olarak çok küçük miktarlarda belli sayıda reçeteli ve reçetesiz satılan tıbbi ilaçlarda kullanılabilir. Bunların başında antibiyotikler, tansiyon aletleri, kontakt lens solüsyonları, diş amalgamı, diyüretik, göz ve kulak damlaları ve termetreler gelmektedir.

Minamata Sözleşmesi'nin Türkiye'de Ön Değerlendirme Projesi

www.civasizturkiye.com

